

Тема дослідження:

ГЕНДЕРНИЙ БАЛАНС У СЮЖЕТАХ НОВИННИХ ПРОГРАМ ЕФІРНИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ ЛЬВОВА ТЕМАТИКА ВІЙНИ

Мета моніторингу:

виявлення гендерних та інших суміжних (зокрема вікових) стереотипів у програмах телеканалів (медійних матеріалах) шляхом кількісних і якісних методів текстуального і візуального аналізу

Предмет моніторингу:

гендерні стереотипи у новинних програмах

Об'єкт моніторингу:

медійна продукція (90 новинних сюжетів)

Моніторингом охоплено 3 ефірні телеканали:

1. «НТА» (ПП «НТА – Незалежне телевізійне агентство»)
2. «ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ» (КП «ТРК “Перший західний»)
3. «ПРАВДА ТУТ ЛЬВІВ» (ТЗОВ «МУЛЬТИПЛЕКСРЕСУРС»)

Час моніторингу:

вересень – грудень 2025 року

ГЕНДЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ

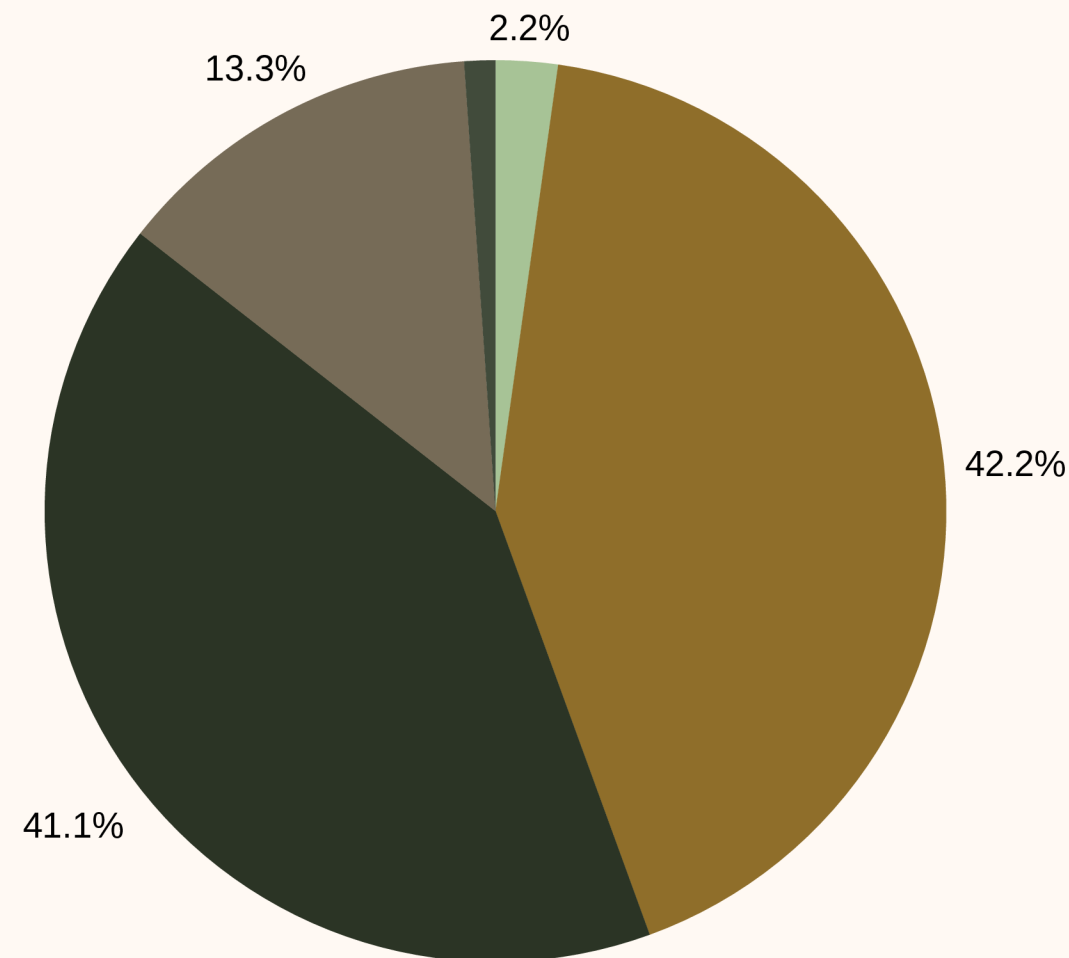
Результати моніторингу

(відповідно до зазначеної Методології)

Національна рада України з
питань телебачення і
радіомовлення

Опрацьовано 90 сюжетів по 30 кожного каналу

3 бали – 0%

2 бали – 2,2%

1 бали – 42,2%

0 балів – 41,1%

-1 бал – 13,3%

-2 бали – 1,1%

-3 бали – 0%

Отже, новинні сюжети зазначених телеканалів, в основному, збалансовані щодо гендерних ролей, 37 сюжетів з 90 опрацьованих отримали «1» бал (41%).

Львівська область

7-градаційна шкала оцінювання

-3 бали:

гендерно стереотипне (сексистське)
новинне повідомлення

-2 бали:

середнього рівня гендерно стереотипна новина
(існують деякі проблеми з гендерними
стереотипами і сексизмом)

- 1 бал:

помірна гендерно стереотипна новина (відображено популярний
гендерний стереотип, наприклад, про те, що сімейні ролі належать
виключно жінкам, що експерти-чоловіки тощо)

0 балів:

нейтральне новинне повідомлення

1 бал:

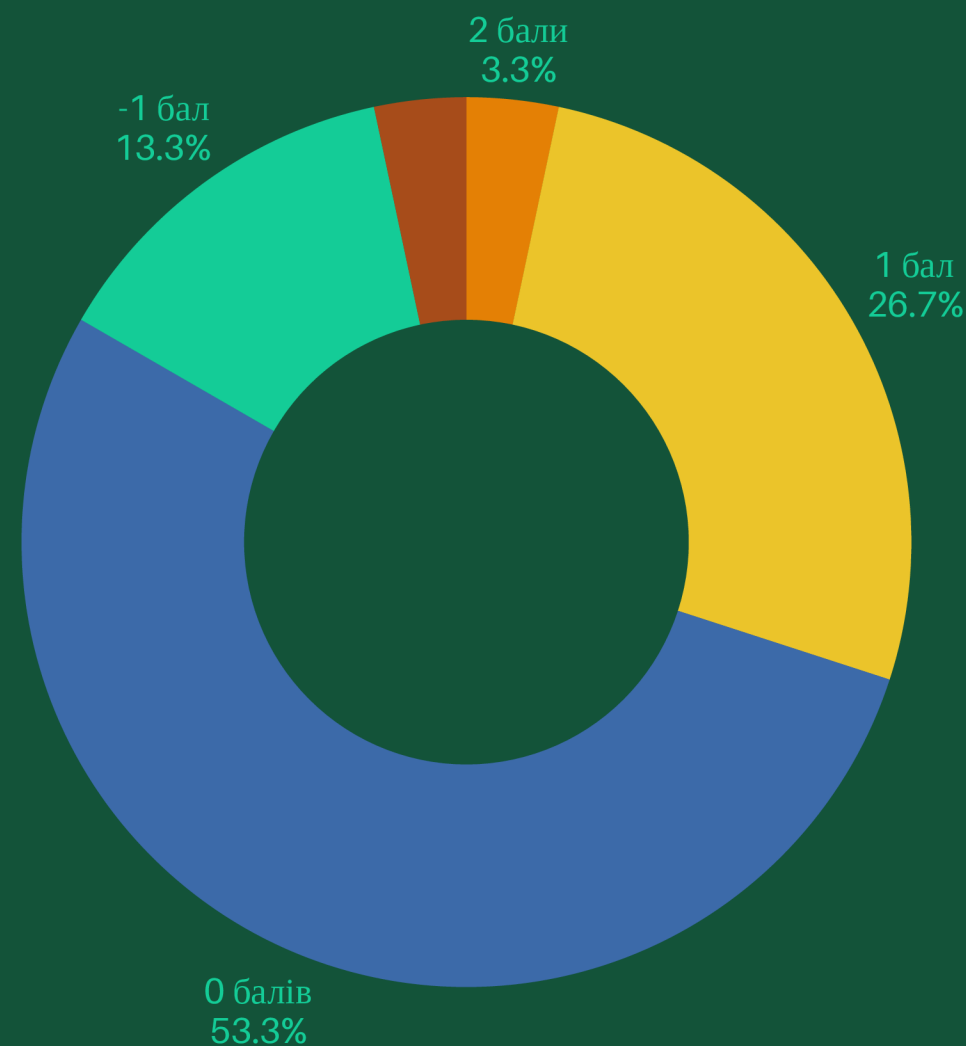
помірна гендерно нестереотипна,
збалансована щодо гендерних ролей новина

2 бали:

середнього рівня гендерно нестереотипна новина

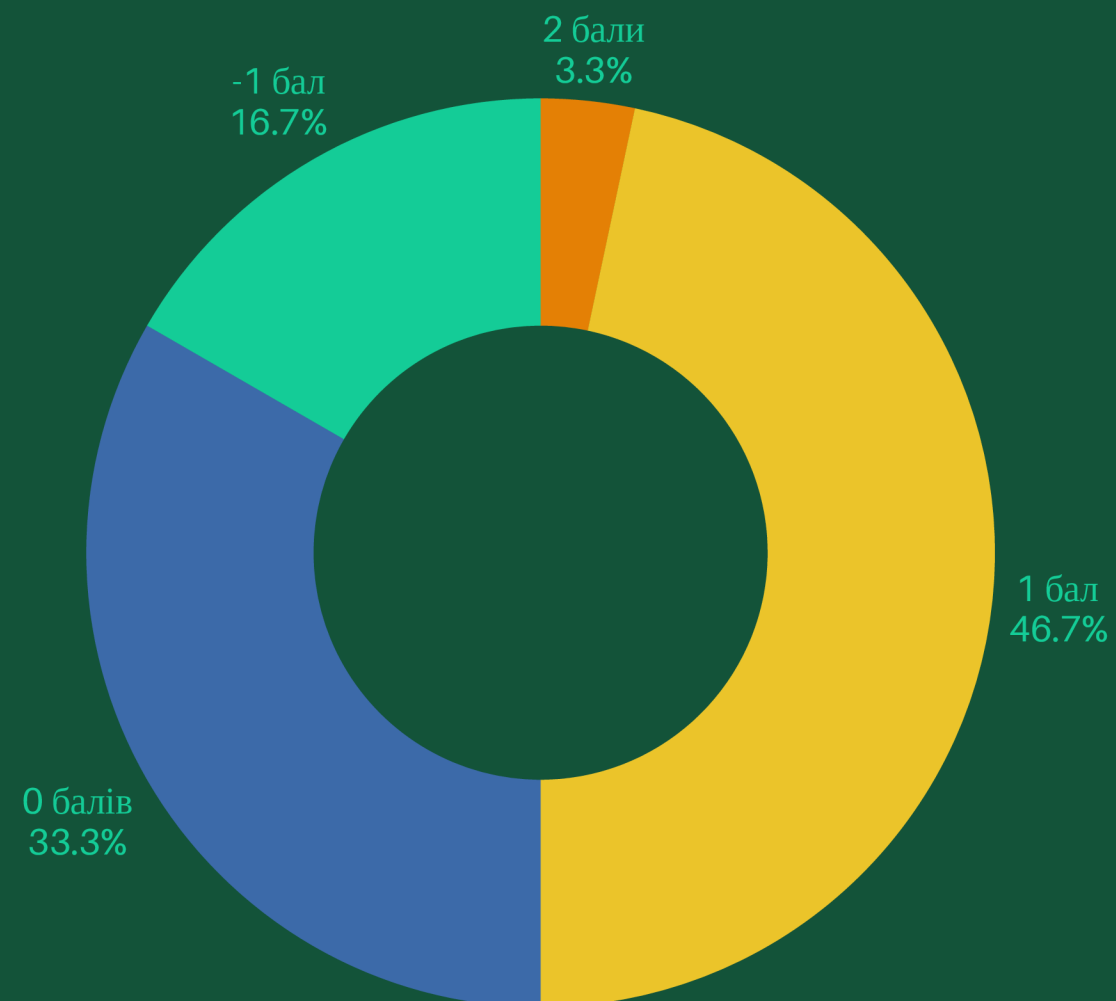
3 бали:

показова егалітарна (несексистська) новинна програма

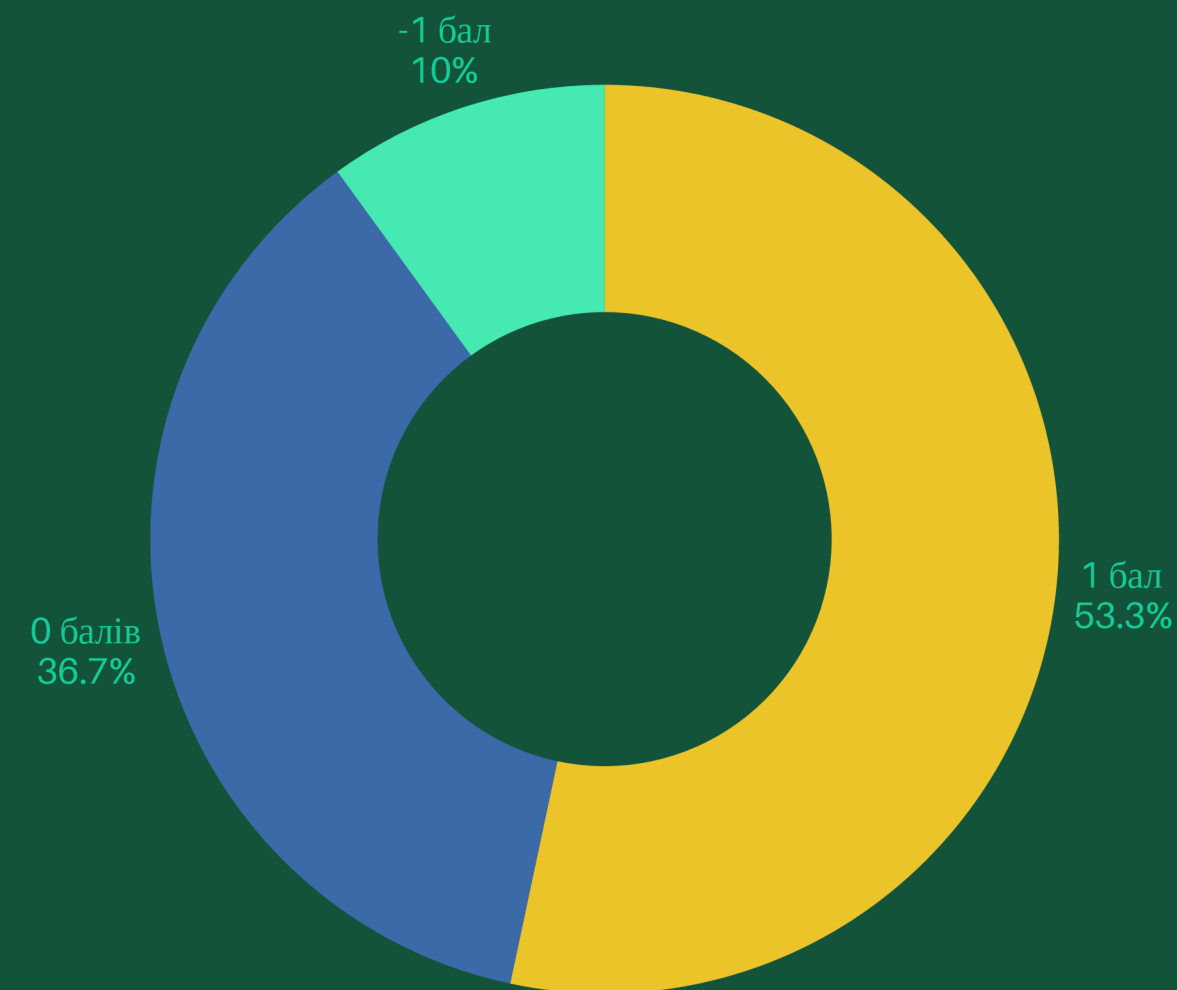
ОПРАЦЬОВАНО 30 СЮЖЕТІВ

СЕРЕДНІЙ БАЛ – 0,29

ОПРАЦЬОВАНО 30 СЮЖЕТІВ

СЕРЕДНІЙ БАЛ – 0,55

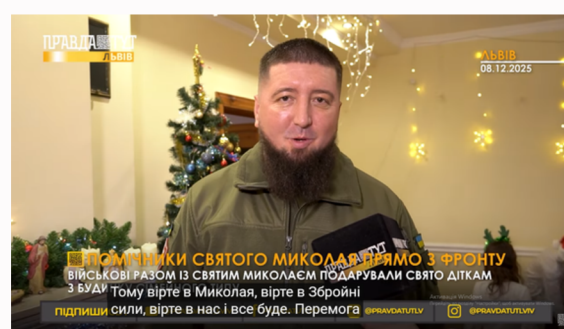
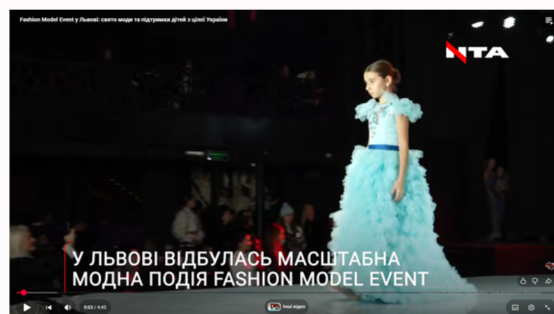

ОПРАЦЬОВАНО 30 СЮЖЕТІВ

СЕРЕДНІЙ БАЛ – 0,68

ХТО ДОМІНУЄ? ЖІНКИ і дівчатка ЧИ ЧОЛОВІКИ і хлопчики?

Під час кількісного аналізу зафіксовано значне домінування чоловіків серед експертів (72%). 3-поміж головних героїв/героїнь - баланс.

Жінки кількісно значно переважають у ролі кореспонденток

Новини на усіх трьох каналах транслюються без ведучих у студії

Співвідношення жінок і чоловіків у новинних сюжетах

Експертки/експерти

Героїні/герої сюжетів

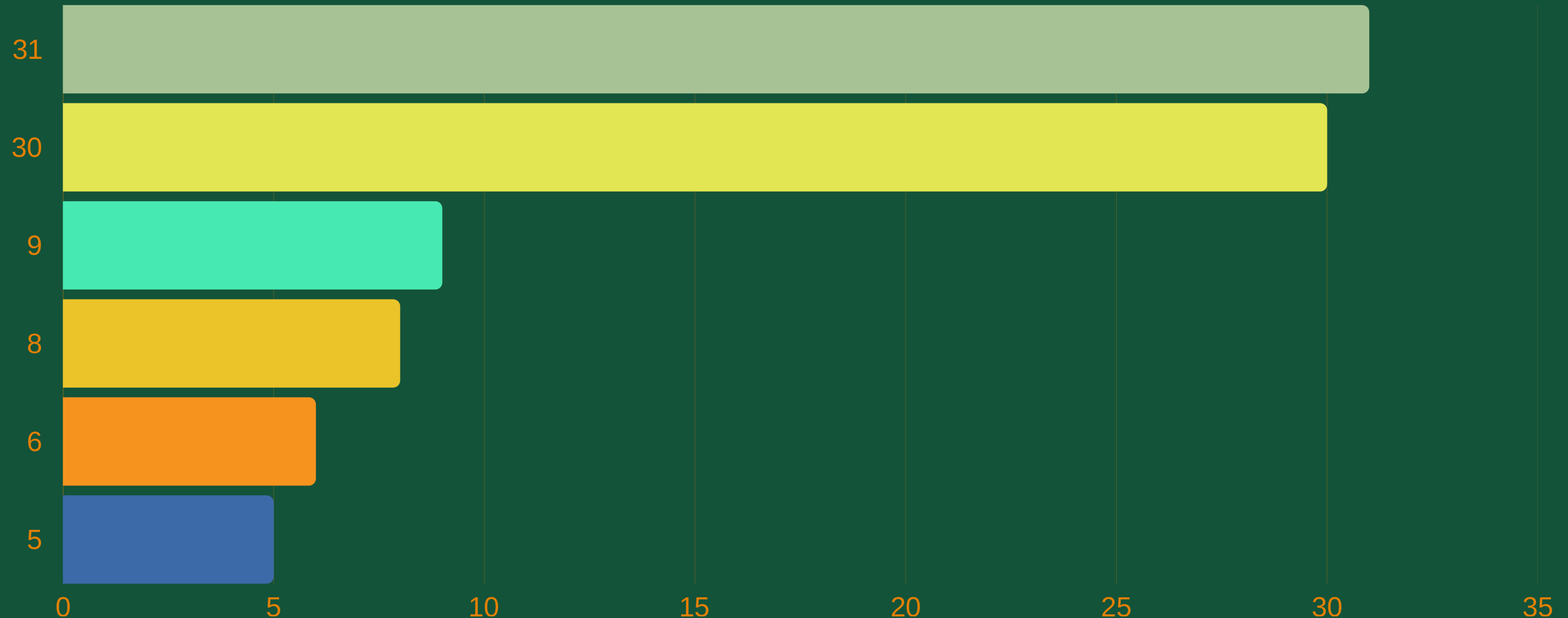
Кореспондентки/кореспонденти

Які теми у сюжетах переважали

(теми запропоновано Методологією)

- Війна, оборона безпека
- Суд, правосуддя, боротьба за справедливість
- Охорона здоров'я
- Соціальна тематика, сім'я, діти та приватна сфера
- Культура і мистецтво. Розваги. Література
- Політика і міжнародні відносини

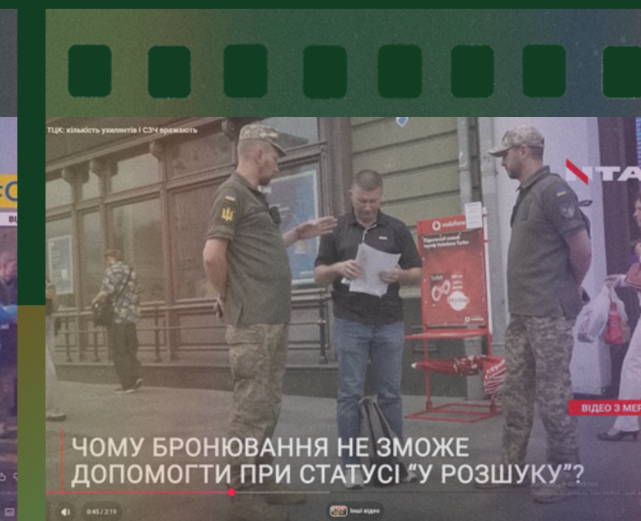
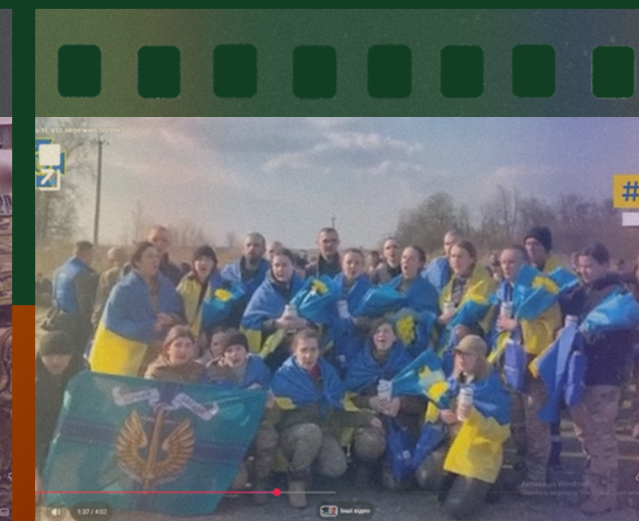
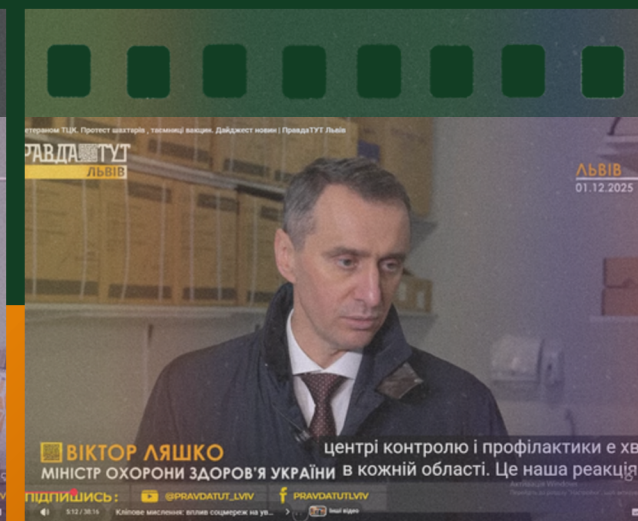
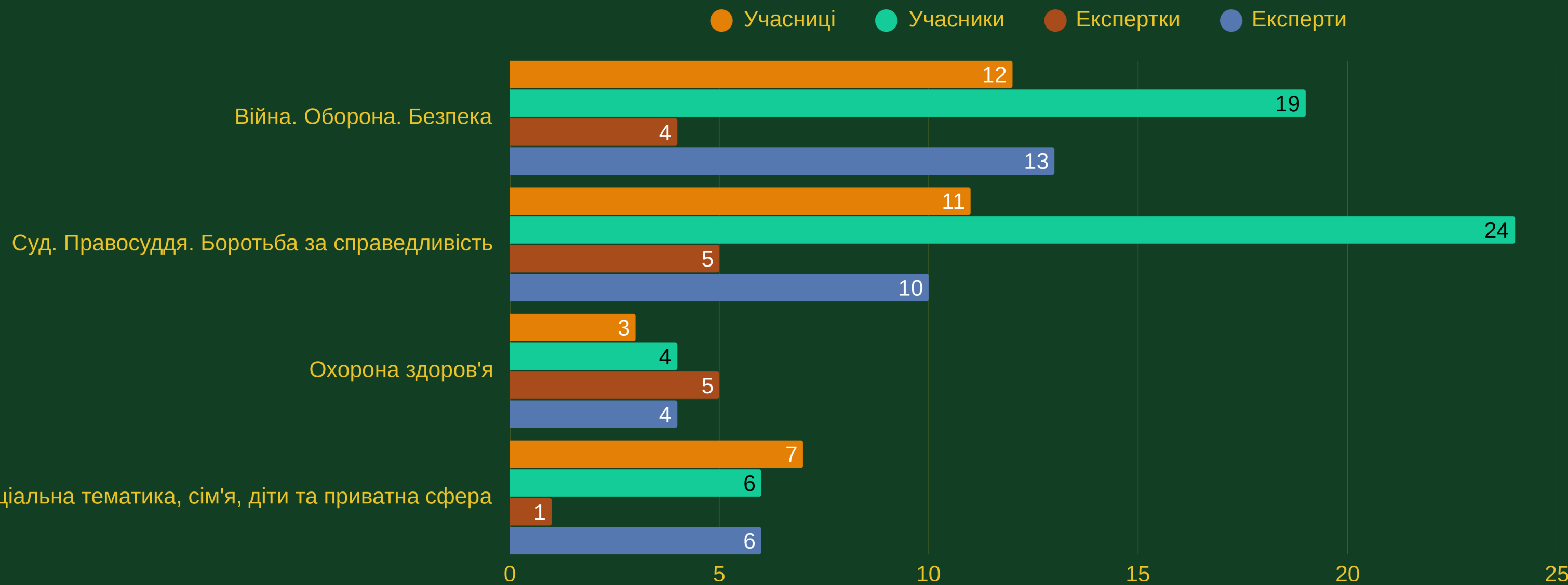
Гендерний баланс у головних ТЕМАХ НОВИН

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення

Львівська область

ГЕНДЕРНО ПАРИТЕТНА ЛЕКСИКА І ФЕМІНІТИВИ

Приклади відсутності паритетної лексики, що створює враження, ніби мова йде лише про чоловіків, або лише про хлопчиків

1.«Цивільні та **військові медики**, **волонтери**, українські та закордонні **науковці** впродовж трьох днів обговорювали тактичну медицину, лікування поранень голови та шиї, комплексну реабілітацію та впровадження цифрових технологій у медичну практику».

2.«У школі кажуть, їхні **учні** навчаються самореалізації, долають хвилювання і сміливо виходять до глядача." "Ця прем'єра благодійна. Гроші маленькі **актори** та їхні наставники передадуть на потреби Збройних Сил України." "100 юних **артистів** - одна велика сцена, де народжується сміливість, творчість і добрі справи».

3.«У країні Едем відбувся Global Culture Forum 2025, "культурний Давос", який вперше об'єднав **дипломатів, інвесторів, бізнес-лідерів, митців** та медіа з 15 країн». «Якщо вдасться, щоб цей форум перетворився саме на інституцію, яка буде збирати найбільш **відомих митців, галеристів, бізнесменів**, які займаються проблемами мистецтва, то це було би прекрасно».

4.«У відповідь на петицію Кабінет Міністрів роз'яснив, що звання **Героя** України надають тим **громадянам**, які здійснили визначний героїський вчинок, або визначне трудове досягнення».

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення

Львівська область

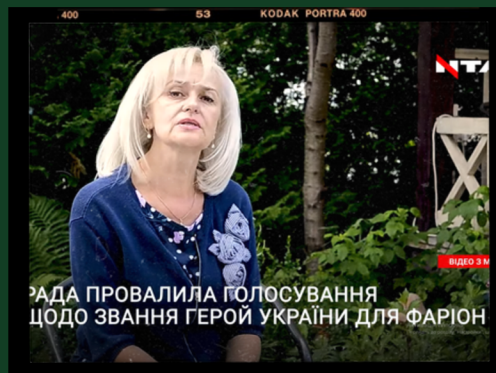
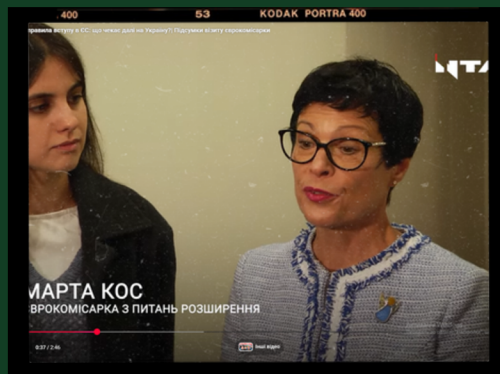
ГЕНДЕРНО ПАРИТЕТНА ЛЕКСИКА І ФЕМІНІТИВИ

Національна рада України з
питань телебачення і
радіомовлення

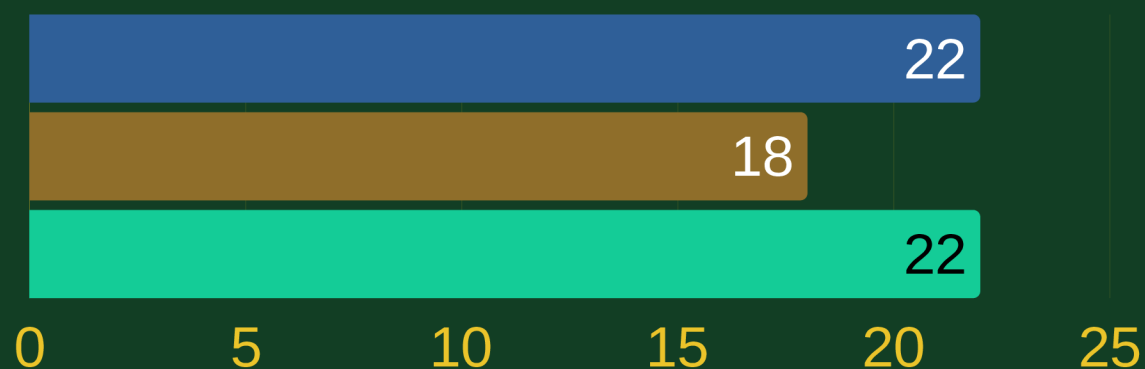

Львівська область

Фемінітиви прозвучали у 45 сюжетах із 90 (50%).
Кількість сюжетів з фемінітивами і кількість вжитих
фемінітивів у новинних програмах телеканалів однакова
(15 сюжетів):

ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ
НТА
ПРАВДА ТУТ ЛЬВІВ

Зафіксовано 46 фемінітивів

Засновниця, блогерка, тарологиня, чемпіонка, науковиця,
журналістка, адвокатка, мовознавиця, учасниця, письменниця,
директорка, нардепка, правозахисниця, Єврокомісарка, слідча,
пацієнтка, завідувачка, генеральна директорка, організаторка,
офіцерка, водійка, речниця, мешканка, головна бухгалтерка,
господиня, працівниця, мешканка, начальниця, очільниця,
заступниця, координаторка, керівниця, львів'янка, заступниця
керівниці, авторка, відвідувачка, речниця, помічниця,
прикордонниця, продюсерка, громадська активістка, лікарка,
учениця, директорка, асистентка, **захисниця**

ФЕМІНІТИВИ НА ТЕМУ ВІЙНИ: ОФІЦЕРКА, ПРИКОРДОННИЦЯ, ЗАХИСНИЦЯ

Приклад застосування гендерно паритетної лексики:

«Ось тут листівки залишають для наших **хлопців і дівчат**, які зараз є на
передовій. Не всім можна надіслати туди листи, тому що не всіх є поштові
адреси, або їх можна розголошувати. Однак, кожен листівку з цієї
підвішеної зони ми зберемо і передамо нашим **захисникам та**
захисницям» - Христина Лебедь, керівниця управління туризму ЛМР»
(«ПРАВДА ТУТ ЛЬВІВ»).

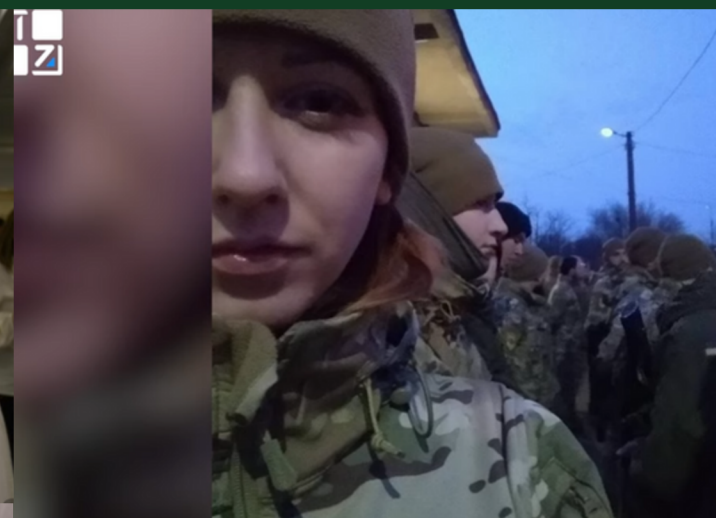
Приклади нестереотипного гендерно збалансованого егалітарного сюжету. Тематика війни.

Назва сюжету: «Що говорять ті, хто пережив полон?»

Зразок сюжету з нестереотипною егалітарною роллю - тематика війни. Серед героїв і героїнь сюжету жінка, яка повернулася з полону. Сюжет гендерно збалансований, без акцентів та стереотипні ролі у суспільстві, не містить ознак гендерної дискримінації, надмірної віктимізації військових чи сексистської лексики.

Вжито гендерно паритетну лексику: «На благодійну зустріч «Ми вільні» прийшли сімнадцять захисників і захисниць, які пережили російський полон».

У сюжеті вжито фемінитиви: «офіцерка», «захисниця».

Національна рада України з
питань телебачення і
радіомовлення

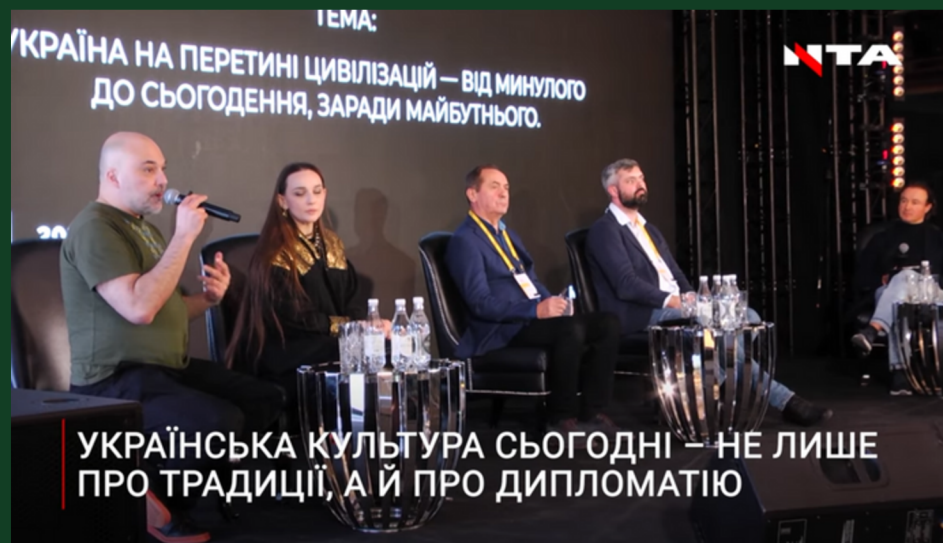
Львівська область

ПРИКЛАД СЕРЕДНЬОГО РІВНЯ ГЕНДЕРНО СТЕРЕОТИПНОГО СЮЖЕТУ НЕЗБАЛАНСОВАНОГО ЩОДО ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ

Назва сюжету: «Культурний Давос в Україні: про що говорили на новому дипломатичному форумі на Львівщині?»

Змістовий сюжет про важливу культурну подію, яка відбувалася на Львівщині. Серед учасників заходу бачимо чималу кількість як чоловіків та і жінок. Жінки є не лише глядачками, але й відіграють певні важливі ролі у межах заходу. Однак, з-поміж п'яти представлених у сюжеті експертів - лише одна жінка. У тексті сюжету вжито один фемінітив - «засновниця», гендерно паритетна лексика відсутня і у коментарях експертів і у тексті кореспондентки.

Цитати з сюжету: «У країні Едем відбувся Global Culture Forum 2025, «культурний Давос», який вперше об'єднав дипломатів, інвесторів, бізнес-лідерів, митців та медіа з 15 країн». «На меті, зокрема, щоб цей форум став центром міжнародного об'єднання лідерів, які працюють заради миру та розвитку». «Якщо вдасться, щоб цей форум перетворився саме на інституцію, яка буде збирати найбільш відомих митців, галеристів, бізнесменів, які займаються проблемами мистецтва, то це було би прекрасно».

Національна рада України з
питань телебачення і
радіомовлення

Львівська область

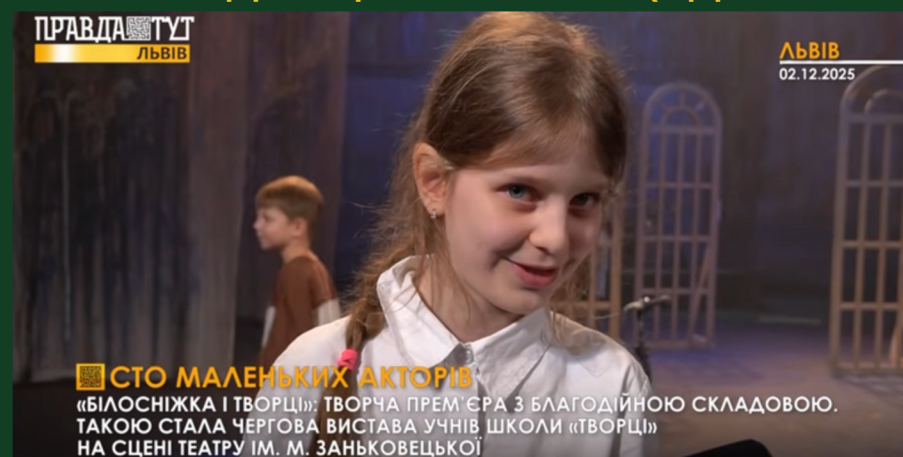
Приклад помірного рівня гендерно стереотипного сюжету

Назва сюжету: «Сто маленьких акторів». Білосніжка і творці: творча прем'єра з благодійною складовою. Такою стала чергова вистава учнів школи «Творці» на сцені театру імені М. Заньковецької»

Попри те, що у школі акторської майстерності навчаються і дівчатка і хлопчики, вживається означення професії "актор" лише у чоловічому роді, а також "учні" (без паритетного - «учениці») і «артисти» (без – «артистки»). Серед головних героїв сюжету одна дівчинка і три хлопчики. Щодо експертів, то тут паритет – вчитель і вчителька.

У сюжеті відсутня гендерно паритетна лексика: "Сто маленьких **акторів**". Білосніжка і творці: творча прем'єра з благодійною складовою. Такою стала чергова вистава **учнів** школи «Творці» на сцені театру імені М. Заньковецької». «У школі кажуть, їхні **учні** навчаються самореалізації, долають хвилювання і сміливо виходять до глядача." "Ця прем'єра благодійна. Гроші **маленькі актори** та їхні **наставники** передадуть на потреби Збройних Сил України." "100 юних **артистів** - одна велика сцена, де народжується сміливість, творчість і добрі справи».

Вжито два фемінітиви (однак, лише у тексті на екрані): **засновниця, учениця**.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення

Львівська область

ПІДСУМКИ

Національна рада України з
питань телебачення і
радіомовлення

Львівська область

1. Новинні сюжети ефірних телеканалів міста Львова (НТА, ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ ПРАВДА ТУТ ЛЬВІВ), в основному, гендерно збалансовані («1» бал, 42%), або ж гендерно нейтральні («0» балів, 41%) щодо соціальних ролей.
2. Головні теми новинних сюжетів у вересні – грудні 2025 року такі:
 - «Війна. Оборона. Безпека» (34,4%);
 - «Суд. Правосуддя. Боротьба за справедливість» (33,3%);
 - «Охорона здоров'я» (10%);
 - «Соціальна тематика, сім'я, діти та приватна сфера» (9%).
3. Зафіксовано 2 сюжети з прикладами егалітарних нестереотипних ролей (+2 бали); 12 сюжетів (13%) з прикладами помірного рівня гендерно стереотипних ролей (-1 бал); 1 сюжет середнього рівня стереотипності (-2 бали);
4. Значна перевага експертів над експертками (72% / 28%).
5. Програми новин, які були предметом дослідження, створено без ведучих у студії, кореспондентки значно переважають над кореспондентами (81% / 19%).

ПІДСУМКИ

Національна рада України з
питань телебачення і
радіомовлення

Львівська область

6. Тематика війни присутня у третині новинних сюжетів (31 сюжет з 90).
7. Надмірної віктимізації чи героїзації військових не зафіксовано.
8. Не зафіксовано лексики, яка б дискримінувала військових жінок чи чоловіків.
9. Не зафіксовано лексики, яка б дискримінувала за віком (як це було у попередніх дослідженнях) чи за соціальним статусом, однак люди у віці 60+ рідко є героями сюжетів (3%).
10. Канали вкрай рідко застосовують гендерно паритетну лексику на зразок герої/героїні, учасники/учасниці, захисники/захисниці.
11. Гендерно паритетна лексика у сюжетах звучить, в основному, у коментарях державних службовців, депутатів, представників місцевої влади.
12. Фемінітиви прозвучали у 45 сюжетах з 90 (50 %). Кожен телеканал вживає фемінітиви у половині своїх сюжетів (15 з 30). Налічено 46 різних фемінітивів.

Моніторинг новинних сюжетів
щодо дотримання гендерної рівності
здійснило представництво Національної ради
у Львівській області